

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Uusi osaamisohjelma Euroopalle – Vahvistetaan yhdessä inhimillistä pääomaa, työllistettävyyttä ja kilpailukykyä”

(COM(2016) 381 final),

”Ehdotus neuvoston suositukseksi taitotakuun perustamisesta”

(COM(2016) 382 final – 2016/0179 (NLE)),

”Ehdotus neuvoston suositukseksi eurooppalaisesta tutkintojen viitekehystä elinikäisen oppimisen edistämiseksi ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi 23 päivänä huhtikuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen kumoamisesta”

(COM(2016) 383 final – 2016/0180 (NLE)),

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisistä puitteista parempien palvelujen tarjoamiseksi taitojen ja tutkintojen alalla (Europass) ja päätöksen N:o 2241/2004/EY kumoamiseksi”

(COM(2016) 625 final – 2016/0304 (COD))

ja

”Työmarkkinoilla aktiivisten henkilöiden taitotason kohottaminen”

(Puheenjohtajavaltio Maltaan pyytämä valmisteleva lausunto)

(2017/C 173/09)

Esittelijä: **Indrė VAREIKYTĖ**

Toinen esittelijä: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 6.10.2016 Euroopan komissio, 17.2.2017 Euroopan unionin neuvosto, 21.10.2016 puheenjohtajavaltio Malta, 16.9.2016
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	”työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus”
Hyväksyminen erityisjaostossa	3.2.2017
Hyväksyminen täysistunnossa	22.2.2017
Täysistunnon nro	523
Äänestystulos	196/0/6
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea pitää tervetulleena komission ehdotusta ”Uusi osaamisohjelma Euroopalle” ja uskoo sen olevan myönteinen askel kohti yksilöiden, työmarkkinoiden ja yhteiskuntien osaamistarpeiden parempaa tasapainoa. Se on myös sitä mieltä, että osaamisen paremman kohtaamisen olisi edistettävä ammattitaitoisten ja pätevien ihmisten pääsyä työmarkkinoille.

1.2 On ymmärrettävää, että uudessa osaamisohjelmassa ja siihen liittyvissä aloitteissa painottuu nykyisten ongelmien ratkaiseminen lähinnä muuttamalla jo käytössä olevia välineitä ja toimenpiteitä siten, että niiden soveltaminen ja toiminta paranevat. Koulutusosalalle ja taitojen kehittämiseen kaivataan kuitenkin innovatiivisempia ratkaisuja, sillä Euroopassa tarvitaan aitoa ajattelutavan muutosta koulutusalan tavoitteisiin ja toimintatapaan sekä ymmärrystä tämän alan paikasta ja roolista yhteiskunnassa.

1.3 ETSK korostaa, että asianmukaisiin pyrkimyksiin lisätä työmarkkinoille osallistumista, vastata muuttuvien, epävarmojen ja monitahoisten työmarkkinoiden tarpeisiin ja torjua köyhyyttä, eriarvoisuutta ja syrjintää EU:ssa kuuluu erottamattomana osana kyseisiin asioihin liittyvien sosiaalisten ja sukupuolinäkökohtien huomioon ottaminen.

1.4 Komitea pyytää komissiota esittämään laajemman näkemyksen koulutus-, työmarkkina- ja sosiaaliturvajärjestelmien toiminnasta ja keskinäisistä yhteyksistä yleisesti ja yksittäisten toimien tasolla, etenkin ajatellen korkeampia koulutustasoa, elinikäisen oppimisen merkitystä, rajatylittävää liikkuvuutta, yrittäjähenkisyyttä, luovuutta, innovointia sekä sosiaalisia ja monikulttuurisuustaitoja.

1.5 ETSK haluaisi myös, että uusi osaamisohjelma linkitettäisiin selkeämmin sekä EU-ohjausjaksoon että Eurooppa 2020 -strategiaan, etenkin niiden koulutus- ja työllisyystavoitteisiin. Lisäksi olisi ennakoitava uuden osaamisohjelman roolia suhteessa kestäväen kehityksen toimintaohjelmaan Agenda 2030, digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan, kiertotalousstrategiaan, strategiseen toimintaohjelmaan sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi 2016–2019, sosiaalisten oikeuksien pilariin ja kestäväen kehityksen tavoitteisiin.

1.6 Komitea pitää valitettavana, ettei uusi osaamisohjelma sisällä toimia, joissa keskityttäisiin nimenomaan epävirallisen ja arkioppimisen keskeiseen merkitykseen nuorten elämäntaitojen karttumisessa. Uudessa osaamisohjelmassa ei myöskään korosteta yrittäjyyttä sen laajemmassa merkityksessä (aloitekyky) yhtenä kaikille ihmisille hyödyllisenä elämäntaitona. Komission olisi tähän liittyen kiinnitettävä erityishuomiota myös vapaiden ammattien⁽¹⁾ erityistaitotarpeisiin.

1.7 ETSK ei voi hyväksyä sitä, ettei uuden osaamisohjelman toteuttamista varten esitetä uutta rahoitusta. Komitea on vakaasti sitä mieltä, että nykyisten rahoitusohjelmien mahdollisimman tarkka hyödyntäminen ei ole riittävä keino ohjelman tavoitteiden tukemiseksi. Osaamisohjelman rahoituslähteiksi ehdotettujen Euroopan sosiaalirahaston ja Erasmus+-ohjelman käytön suunnittelu ja varojen jakaminen on sitä paitsi jo meneillään jäsenvaltioissa, mikä tekee näiden lähteiden käytöstä ohjelman toteuttamiseen vielä epävarmempaa.

1.8 Komitea arvostaa työmarkkinaosapuolten ja yritysten kanssa käytävän vuoropuhelun vahvaa painottamista osaamisohjelmassa ja kannustaa edelleen tiivistämään kyseistä vuoropuhelua ja myös vuoropuhelua asiaankuuluvien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa ja sellaisten organisaatioiden kanssa, jotka toimivat suoraan tuensaajien parissa ja jotka voivat solmia yhteyksiä haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin.

1.9 ETSK uskoo, että ehdotetulla taitotakuulla voi olla kouriintuntuvaa merkitystä vain, jos nuorisotakuun toteutuksesta otetaan opiksi.

1.10 Osaamista kehitetään digitaaliaikana ympäristössä, joka muuttuu nopeasti ja joskus radikaalistikin ja jossa liiketoimintamallit saattavat mullistua täysin. ETSK katsookin, että pelkkä yksilöiden auttaminen hankkimaan tietyt vähimmäistaidot ei riitä ja että on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että taitotakuusta muotoutuu varma väylä, jonka kautta ihmiset voivat kehittää osaamistaan ja saavuttaa siinä mahdollisimman korkean tason ja heitä kannustetaan tähän. ETSK vaatii etsimään uusia ratkaisuja, jotta taitojen ripeän kehityksen varmistamiseksi tarvittavaa rahoitusta voidaan lisätä esimerkiksi julkisten ja yksityisten investointien kautta. Olisi myös tarkasteltava eräissä EU:n jäsenvaltioissa käytössä olevia keinoja, kuten palkallisesta opintovapaasta sopimista työehtosopimuksissa.

1.11 Samanaikaisesti on tärkeää tiedostaa, että pelkästään yksilöiden taitoja parantamalla ei voida päästä toivottuihin työllistettävyytsvaikutuksiin, ellei tukena olevia, toisiinsa tiiviisti liittyviä sosiaali-, talous- ja tasa-arvopolitiikkoja edistetä niin ikään nykyisestä.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/we-work-for/liberal-professions_en

1.12 ETSK katsoo, että eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen jatkokehittämisessä tulee keskittyä jäsenvaltioiden ja kaikkien sidosryhmien yhteistyön tiivistämiseen, taitojen ja jatkokoulutuksen avulla hankittujen pätevyyksien tunnustamisen merkitykseen sekä epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankittujen taitojen validointiin kiinnittäen erityistä huomiota monialaisiin taitoihin. Lisäksi on erityisesti korkean osaamistason saavuttamiseksi tärkeää kehittää epävirallista ja arkioppimista siten, että ne voidaan niveltää olemassa oleviin virallisiin koulutusjärjestelmiin esteettä ja kaikille asianomaisille sidosryhmille hyväksyttävällä tavalla.

1.13 On ratkaisevan tärkeää varmistaa, etteivät pyrkimykset parantaa eurooppalaista tutkintojen viitekehystä johda liian suureen taakkaan tai byrokraatiaan. Tärkeää on myös johdonmukaistaa tutkintoihin liittyviä EU:n välineitä: eurooppalaista tutkintojen viitekehystä (EQF), ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaista siirtojärjestelmää (ECVET) ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaista viitekehystä (EQAVET). Eurooppalaisen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokittelun (ESCO) avulla pitäisi edistää EQF:n kehittämistä ja käyttöä, mutta luokittelusta voidaan saada hyötyä vasta sen jälkeen, kun siihen liittyvät viittausprosessit on saatettu päätökseen.

1.14 ETSK ilmaisee vahvan tukensa uusille Europass-puitteille – erityisesti sille, että Europass muutetaan asiakirjapohjaisesta järjestelystä palvelupohjaiseksi alustaksi. Komitean mielestä avoimuuden, käytettävyyden, esteettömyyden ja tehokkuuden pitäisi olla keskeisellä sijalla alustaa kehitettäessä. On ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että vammaiset voivat hyödyntää uudistettuja Europass-puitteita esteettömästi.

1.15 ETSK suhtautuu kuitenkin epäilevästi siihen, onko oikein rahoittaa Europass-puitteita aluksi Erasmus+-ohjelman varoista. Komission pitäisi lisäksi arvioida talousarviovaikutukset uudelleen ja realistisemmin erityisesti siltä osin kuin on kyse jäsenvaltioille koituvista taloudellisista vaikutuksista ja uusien Europass-puitteiden yleisön käyttöön saattamisesta aiheutuvista talousarviovaikutuksista.

2. Yleiskatsaus komission ehdotukseen

2.1 Komissio on hyväksynyt uuden osaamisohjelman Euroopalle tavoitteenaan varmistaa, että ihmiset hankkivat jo nuorella iällä laajaa osaamista, sekä hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti Euroopan inhimillistä pääomaa. Ohjelman on määrä vahvistaa työllistettävyyttä, kilpailukykyä ja kasvua Euroopassa.

2.2 Komissio arvioi, että 70 miljoonalla eurooppalaisella on heikko laskutaito eikä riittävää luku- ja kirjoitustaitoa ja että yli 20 prosenttia ihmisistä ei käytännössä osaa käyttää tietokonetta⁽²⁾. Näitä ihmisiä uhkaavat työttömyys, köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen. Toisaalta yli 30 prosenttia korkeasti koulutetuista nuorista on työssä, joka ei vastaa heidän kykyjään tai toiveitaan, ja 40 prosentilla eurooppalaisista työnantajista on vaikeuksia löytää työntekijöitä, joilla olisi kasvua ja innovoinnin edellyttämiä taitoja. Samaan aikaan liian harvoilla ihmisillä on yrittäjähänkeä ja osaamista, joita tarvitaan omien yritysten perustamiseksi ja jatkuvaksi mukautumiseksi työmarkkinoiden muuttuviin vaatimuksiin.

2.3 Komissio uskoo, että taitotason nostaminen, monialaisten taitojen edistäminen ja pyrkiminen ennakoimaan yhä paremmin työmarkkinoiden osaamistarpeita mm. elinkeinoelämän kanssa käytävän vuoropuhelun pohjalta on välttämätöntä, jotta voidaan parantaa ihmisten mahdollisuuksia hyvään elämään ja tukea oikeudenmukaista, osallistavaa ja kestävästä kasvua sekä yhteenkuuluvuutta edistäviä yhteiskuntia. Jotta taitoja koskeviin haasteisiin olisi helpompi tarttua, komissio esittää kymmenen aloitetta, jotka on tarkoitus toteuttaa seuraavien kahden vuoden aikana:

- taitotakuu, jolla autetaan matalan taitotason omaavia aikuisia hankkimaan vähimmäistason luku- ja laskutaito ja digitaalitaidot sekä etenemään kohti toisen asteen opintojen suorittamista;
- Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tarkistaminen, jotta tutkintoja olisi helpompi ymmärtää ja jotta kaikkea Euroopan työmarkkinoilla saatavilla olevaa osaamista voidaan hyödyntää entistä paremmin;
- digitaalitaitoja ja työpaikkoja edistävä koalitio, joka tuo yhteen jäsenvaltiot ja koulutuksen, työelämän ja teollisuuden sidosryhmät ja jonka avulla luodaan laaja digitaalinen lahjakkuusreservi ja varmistetaan, että yksittäisillä henkilöillä ja työvoimalla Euroopassa on riittävät digitaalitaidot;

⁽²⁾ Tämä osuus on suurempi 55–65-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa puolella aikuisista ei ole tietotekniikan perustaitoja. OECD, Kansainvälinen aikuistutkimus (PIAAC), kesäkuu 2015.

- alakohtaisen osaamisyhteistyön suunnitelma, jonka avulla voidaan parantaa taitoja koskevaa tiedonhankintaa ja tarttua osaamisvajeseen tietyillä taloudenaloilla;
- väline kolmansien maiden kansalaisten taitojen kartoittamiseksi, jotta voidaan aikaisessa vaiheessa havaita ja määrittää turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja muiden maahantulijoiden taidot ja pätevyudet;
- Europass-järjestelmän tarkistaminen, jotta tarjotaan ihmisille parempia ja helppokäyttöisempiä välineitä omien taitojen esittelemiseksi ja hyödyllisen reaaliaikaisen tiedon saamiseksi taitotarpeista ja -suuntauksista ura- ja opiskeluvalintojen tueksi;
- ammatillisen koulutuksen nostaminen ensimmäiseksi valinnaksi parantamalla ammatillisessa koulutuksessa olevien mahdollisuuksia työssäoppimiseen sekä tuomalla näkyvämmiin esille ammatillisen koulutuksen avulla työmarkkinoilla saavutettuja hyviä tuloksia;
- avaintaidoista annetun suosituksen tarkistaminen, jotta autettaisiin yhä useampia ihmisiä hankkimaan nykypäivän työ- ja muussa elämässä tarvittavat perustaidot. Erityishuomiota kiinnitetään yrittäjähengen ja innovatiivisuuden sekä niihin liittyvien taitojen edistämiseen;
- aloite, jolla kartoitetaan tutkinnon suorittaneiden jatkosijoittumista. Tavoitteena on kerätä tietoja siitä, miten tutkinnon suorittaneet menestyvät työmarkkinoilla;
- ehdotus aivovuodon tarkemmasta analysoinnista ja ongelman tehokasta ratkaisemista koskevien hyvien käytänteiden jakamisesta.

3. Lausunnossa käsiteltävät asiat

3.1 ETSK keskittyy tässä lausunnossa itse osaamisohjelmaan ja kolmeen sen ohella jo ehdotettuun aloitteeseen: taitotakuuseen, eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tarkistamiseen ja Europass-puitteiden tarkistamiseen.

3.2 Lisäksi komitea vastaa lausunnolla Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltio Maltaan esittämään pyyntöön, joka koskee valmistelevan lausunnon antamista aiheesta ”Työmarkkinoilla aktiivisten henkilöiden taitotason kohottaminen”. Aihepiirien päällekkäisyyden johdosta komitea vastaa kyseiseen lausuntopyyntöön tällä lausunnolla ja esittelee siinä laajemmin näkemyksiään osaamiseen ja työllistettävyyteen liittyvistä sosiaalisista ja tasa-arvonäkökohdista.

4. Yleisiä huomioita osaamisohjelmasta

4.1 Komitea pitää tervetulleena komission ehdotusta ”Uusi osaamisohjelma Euroopalle” ja uskoo sen olevan myönteinen askel kohti yhteiskunnan ja yritysten osaamistarpeiden parempaa tasapainoa. On ymmärrettävää, että uudessa osaamisohjelmassa ja siihen liittyvissä aloitteissa painottuu nykyisten ongelmien ratkaiseminen lähinnä muuttamalla jo käytössä olevia välineitä ja toimenpiteitä siten, että niiden soveltaminen ja toiminta paranevat. ETSK korostaa kuitenkin, että koulutuslalle ja taitojen kehittämiseen kaivataan innovatiivisempia ratkaisuja. Monissa jäsenvaltioissa ja ETA-maissa sovelletaan jo nykyisin innovatiivisia lähestymistapoja, mutta niitä ei seurata eikä mainita osaamisohjelmassa saati tuoda jäsenvaltioiden tietoisuuteen.

4.2 ETSK uskoo vahvasti, että nyt tarvitaan aitoa ajattelutavan muutosta koulutusalan – sen kaikkien lohkojen: virallisen koulutuksen sekä epävirallisen ja arkioppimisen – tavoitteisiin ja toimintatapaan, ymmärrystä tämän alan paikasta ja roolista yhteiskunnassa sekä sen tunnustamista, että koulutus on yksi tuottavuuden osatekijä. Tätä tukee se, että EU:n vuodesta 2009 kaiken kaikkiaan koulutukseen ja nuorisotyöllisyyteen liittyen toteuttamien toimien vaikutukset ovat olleet suhteellisen heikkoja⁽³⁾. Euroopan tulevaisuuden kannalta on ratkaisevan tärkeää painottaa yhä vahvemmin investoimista inhimilliseen kehitykseen. Uudessa osaamisohjelmassa ei pitäisikään esittää vain osaratkaisuja työmarkkinoiden nykyisten epäsuhtien korjaamiseksi vaan toimenpiteitä, joiden avulla varmistetaan, että joka ikinen ihminen EU:ssa voi kehittää itseään, parantaa koulutustasoaan ja lisätä joustavuuttaan taloudellisen toiminnan valinnassa.

⁽³⁾ Ks. esim. Euroopan komissio, Education and Training Monitor 2016, syyskuu 2016; European Policy Centre, Towards a Europeanisation of Youth Employment Policies? A Comparative Analysis of Regional Youth Guarantee Policy Designs, syyskuu 2016.

4.3 Taitojen kehittäminen ja saattaminen tarpeita vastaavaksi samoin kuin uudelleen koulutus ja jatkuva ammatillinen kehittyminen ovat erittäin merkityksellisiä työmarkkinoille osallistumisen lisäämiseen, työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin vastaamiseen sekä köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjinnän torjuntaan EU:ssa liittyviä Euroopan unionin sosiaalisia ja poliittisia sitoumuksia ajatellen. Näiden kysymysten asianmukainen käsittely edellyttää niihin liittyvien sosiaalisten ja sukupuolinäkökohtien huomioon ottamista. Komitea pitää kuitenkin valitettavana, että uudessa osaamisohjelmassa keskitytään osaamiseen ja työllistettävyyteen yleisellä tasolla mutta ei määritellä erityisiä toimenpiteitä, joiden avulla edistettäisiin osa-aikatyötä tekevien ja epävarmoissa työsuhteissa olevien ihmisten sekä työelämän ulkopuolella olevien naisten, ikääntyvien ihmisten ja vammaisten potentiaalin hyödyntämistä. Kaikki nämä ryhmät voisivat edistää merkittävästi kehitystä ja kasvua EU:ssa.

4.4 ETSK:n mielestä osaamisohjelman suunnitteluvaiheessa jätettiin huomiotta keskeiset seikat, joista sukupuolten väliset erot⁽⁴⁾ taitojen kehittämisessä johtuvat. Tällaisia seikkoja ovat esimerkiksi seuraavat: naisille hoivaajana toimimista koskevista odotuksista sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta aiheutuvat paineet, syrjintä, stereotypiat, naisten suurempi osuus epätavallisissa työsuhteissa, työskentelyalan valinnanmahdollisuuksien suppeus osa-aikatyössä (mikä lisää ylikoulutetun työvoiman riskiä etenkin, kun työntekijä hakeutuu koulutustasoaan vaatimattomampiin tehtäviin) sekä tiettyjen opintoalojen nais- tai miesvaltaisuus, joka johtaa suurempaan ylikoulutetun työvoiman riskiin työmarkkinoilla.

4.5 Osaamisohjelmassa keskitytään tiiviisti tiettyjen vähimmäistaitojen tarjoamiseen ja matalan ja keskitasoisen osaamisen kehittämiseen, mutta komitea panee merkille, ettei komissio esitä laajempaa näkemystä koulutus-, työmarkkina- ja sosiaaliturvajärjestelmien toiminnasta ja keskinäisistä yhteyksistä yleisesti tai yksittäisten toimien tasolla. Näin suppeassa tarkastelutavassa jäävät huomiotta mm. sellaiset yhtä lailla tärkeät näkökohdat kuin korkeammat koulutustasot, elinikäisen oppimisen merkitys, rajatylittävä liikkuvuus, yrittäjähenkisyys, luovuus, innovointi sekä sosiaaliset ja monikulttuurisuus- taidot. Komission olisi tähän liittyen kiinnitettävä erityishuomiota myös vapaiden ammattien⁽⁵⁾ erityistaitotarpeisiin.

4.6 ETSK kehottaakin komissiota omaksuma koordinoitun, yhtenäisen ja johdonmukaisen lähestymistavan politiikka-aloitteisiinsa, etenkin kun niissä on kyse taitojen kehittämisestä. Eri pääosastojen samanaikaisesti ehdottamia, toisiinsa kiinteästi kytkeytyviä aloitteita ei koordinoita riittävän tehokkaasti. Koordinoinnin parantaminen voisi lisätä tällaisten toimenpiteiden tehoa ja vaikuttavuutta merkittävästi.

4.7 Koska taitojen kehittäminen vaikuttaa keskeisesti talouskasvuun, komitea haluaisi myös, että uusi osaamisohjelma linkitettäisiin todellisten vaikutusten aikaansaamiseksi selkeämmin sekä EU-ohjausjaksoon (etenkin maakohtaisiin suosituksiin) että Eurooppa 2020 -strategiaan, etenkin niiden koulutus- ja työllisyystavoitteisiin. Kyse on myös osaamisohjelman roolista suhteessa kestävän kehityksen toimintaohjelmaan Agenda 2030, digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan, kiertotalousstrategiaan, strategiseen toimintaohjelmaan sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi 2016–2019, sosiaalisten oikeuksien pilariin (etenkin ehdotettuihin vertailutoimiin) ja kestävän kehityksen tavoitteisiin. Tällaisten yhteyksien luominen antaisi osaamisohjelmalle vankemman sijan EU:n pitkän aikavälin tavoitteenasettelussa ja yleisissä politiikkakehyksissä ja takaisi näin sen aseman yhtenä strategisena aloitteena.

4.8 Komitea pitää taitojen tehokasta yhteensovittamista tarpeiden kanssa ensiarvoisen tärkeänä, sillä on kestäväntöntä, että 30 prosenttia nuorista eurooppalaisista on virallisen pätevyytensä puolesta ylikoulutettu työhönsä ja että samaan aikaan 40 prosentilla työnantajista on pulaa työntekijöistä, joilla olisi vaadittavat taidot. On kuitenkin erittäin tärkeää, että osaamisen yhteensovittamisen ohella luodaan laadukkaita työpaikkoja ja korostetaan rajatylittävän liikkuvuuden merkitystä yhtenä keinona saada taidot ja tarpeet kohtaamaan, jotta yhteiskunta toimisi moitteettomasti ja tehokkaasti.

4.9 Uudessa osaamisohjelmassa korostetaan sekä osallisuuden merkitystä että työllistettävyyttä edistävien taitojen hankkimista. Osaamisohjelmassa keskitytään lähinnä elinkeinoelämän tarpeisiin, mutta ETSK:n mielestä olisi kiinnitettävä enemmän huomiota myös yleisemmin yhteiskunnassa tarvittaviin taitoihin. Esimerkiksi monialaiset, muissakin yhteyksissä tarvittavat tai ”pehmeät” taidot (esimerkiksi kriittinen ja luova ajattelu sekä sosiaaliset, kansalais- ja kulttuuriset taidot)⁽⁶⁾

⁽⁴⁾ Kansainvälinen työjärjestö, Skills mismatch in Europe – Statistics Brief, syyskuu 2014.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/we-work-for/liberal-professions_en

⁽⁶⁾ ETSK:n lausunto ”Luovuuden, yrittäjyyden ja liikkuvuuden edistäminen koulutuksella” (EUVL C 332, 8.10.2015, s. 20).

hyödyttävät yksilöitä ja yhteiskuntaa laajemminkin. Komitea pitää myös valitettavana, ettei yrittäjyyttä (sen laajemmassa merkityksessä eli aloitekykyä) korosteta uudessa osaamisohjelmassa yhtenä kaikille ihmisille hyödyllisenä elämäntaitona.

4.10 ETSK viittaa lisäksi jälleen kerran monen miljardin euron mahdollisuuteen, joka hukataan, kun naisyrittäjät eivät saa riittävästi tukea⁽⁷⁾. Naisyrittäjät luovat työpaikkoja, innovaatioita ja uutta osaamista kaikilla elinkeinoelämän aloilla. He toimivat myös aloitteellisesti yhteiskunnallisen yrittäjyyden saralla ja lisäävät ja edistävät tällä tavoin yhteisöllistä ja sosiaalista innovointia⁽⁸⁾.

4.11 ETSK pitää erittäin tärkeänä varmistaa, että kaikilla nuorilla on perustaidot, mutta sen mielestä on valitettavaa, ettei uusi osaamisohjelma sisällä toimenpiteitä, joissa keskityttäisiin nimenomaan epävirallisen ja arkioppimisen keskeiseen merkitykseen nuorten elämäntaitojen karttumisessa. Virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolelta hankitut taidot ja osaaminen tarjoavat nuorille mahdollisuuden työllistyä ja myös löytää laajemmin ajatellen paikkansa yhteiskunnassa ja edistää sen toimintaa. Suurin osa työnantajien tavoittelemista viestinnällisistä, kulttuurisista, johtamis- ja henkilökohtaisista taidoista kertyvät epävirallisen ja arkioppimisen kautta, ja tällaiset taidot on validoitava ja tunnustettava⁽⁹⁾.

4.12 Kun ajatellaan taloudellisten investointien ensisijaista kohdistamista kansantalouksien elvyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisimpina pidettäville koulutusaloille, komitea katsoo, ettei uudessa osaamisohjelmassa pitäisi kannustaa maiden hallituksia vetäytymään Bolognan prosessiin liittyvässä Bukarestin tiedonannossa tehdyistä sitoumuksista, jotka koskevat korkeakoulutuksen asianmukaisen rahoituksen turvaamista. Tällaiset jaottelut saattavat horjuttaa muita koulutusaloja ja rajoittaa koulutuksen ja yleistaitojen saatavuutta kaikille.

4.13 Jotta helpotetaan edelleen nuorten integroitumista nykyisille työmarkkinoille, jäsenvaltioiden olisi sitouduttava uudestaan eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiaan puitteisiin (ET 2020) ja vuoden 2006 Oslon toimintaohjelmaan, jotka ovat edelleen varsin tarkoituksenmukaiset. Ammatti- ja oppisopimuskoulutusta on vaikea kehittää, ellei STEM-aineiden ja käytännön osaamisessa tapahdu edistystä.

4.14 ETSK korostaa, että tehokkaasta ja toimivasta yleissivistävästä ja ammatillisesta koulutuksesta ovat ensisijaisesti vastuussa kansalliset koulutusjärjestelmät, joten vastuu perustaitojen vähimmäistason takaamisesta on jäsenvaltioiden hallituksilla. Komission onkin erittäin tärkeää arvioida uudelleen sitä, mahdollistaako uusi osaamisohjelma vaadittujen muutosten tekemisen ja edistämisen kansallisella tasolla ja auttaako se toden teolla jäsenvaltioita hyödyntämään olemassa olevaa rahoitusta aiempaa paremmin. Joka tapauksessa tulee tukea kansallisen mekanismin luomista valtiotietojen ja sidosryhmien välistä näkemystenvaihtoa varten, jotta voidaan vahvistaa sosiaalista vuoropuhelua, edistää yhteistyötä ja varmistaa hyvien käytänteiden tehokas jakaminen sekä palautteen ja tarvittavien tietojen riipeä keruu.

4.15 Komiteaa huolestuttaa kuitenkin ehdotettujen aloitteiden arvon mahdollinen hukkaaminen, kun otetaan huomioon, että Euroopan maat ovat todellisuudessa edelleen kriisin kourissa. Budjettileikkaukset saattavat vaikeuttaa nuorten epäyhtenäisten lähtökohtien tasoittamista ja kaikille kaikissa elämänvaiheissa saatavilla olevan korkeatasoisen koulutuksen edistämistä erityisesti, kun ne kohdistuvat yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen varattuihin määrärahoihin.

4.16 ETSK ei voi hyväksyä sitä, ettei uuden osaamisohjelman toteuttamista varten esitetä uusia rahoitusjärjestelyjä. Se ehdottaa, että osaamisohjelma nivotaan osaksi mahdollistavaa makrotaloudellista kehystä, jossa ihmisten taitoihin ja kykyihin investoimista ei pidetä kustannuseränä vaan rahan käyttönä, josta kantaa ajan myötä hedelmää.

⁽⁷⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Naisyrittäjät" (EUVL C 299, 4.10.2012, s. 24).

⁽⁸⁾ Osana European Women's Lobby -etujärjestön WEstart-hanketta analysoitiin kymmentä maakohtaista esimerkkiä naisten yhteiskunnallisen yrittäjyyden vaikutuksista Euroopassa.

⁽⁹⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "EU:n politiikka ja vapaaehtoistyö"(EUVL C 181, 21.6.2012, s. 150).

4.17 ETSK onkin vakaasti sitä mieltä, että nykyisten rahoitusohjelmien mahdollisimman tarkka hyödyntäminen ei ole riittävä keino osaamisohjelman tavoitteiden tukemiseksi. Tarvitaan siis lisää rahoitusta niiden tiedonannossa kaavailtujen mukautusten lisäksi, jotka voidaan ehkä tehdä vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehityksen väliarvioinnin yhteydessä. ETSK myös kannustaa jäsenvaltioita lisäämään koulutusmenoja ja varmistamaan, että varat käytetään tehokkaasti. Sen mielestä jäsenvaltioiden maksuosuuksia yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen menojen kattamiseksi ei pitäisi sisällyttää budjettialijäämien laskentakehyksiin.

4.18 Lisäksi komitea korostaa, että uuden osaamisohjelman rahoituslähteiksi ehdotettujen Euroopan sosiaalirahaston ja Erasmus+-ohjelman käytön suunnittelu ja varojen jakaminen on jo meneillään jäsenvaltioissa, mikä tekee näiden lähteiden käytöstä ohjelman toteuttamiseen vielä epävarmempaa.

4.19 Komitea arvostaa työmarkkinaosapuolten ja yritysten kanssa käytävän vuoropuhelun sekä näiden tahojen kuulemisen vahvaa painottamista uudessa osaamisohjelmassa ja kannustaa edelleen tiivistämään kyseistä vuoropuhelua sekä osana sosiaalisen vuoropuhelun elvyttämistä⁽¹⁰⁾ että jäsenvaltioiden sisällä, tavoitteena parantaa osaamisen kohtaamista sekä edistää ammattitaitoisen työvoiman pääsyä työmarkkinoille. Lisäksi on oleellista tunnustaa kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden rooli ja edistää sitä, sillä tällaisilla organisaatioilla on valtavasti kokemusta palveluiden tarjoamisesta yhteiskunnallisten yritysten puitteissa sekä valmius tuottaa tuloksia kehkeyttämällä yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen liittyviä taitoja, jotka ovat osaamisohjelman tärkeä osatekijä. Vuoropuheluun tulee myös kutsua mukaan ammattialajärjestöt etenkin yrittäjyyden ja yrittäjyystaitojen hyödyntämistä silmällä pitäen.

4.20 ETSK korostaa niin ikään tarvetta painottaa nykyistä enemmän täsmätoimenpiteitä, joiden avulla pyritään tavoittamaan muita heikommassa asemassa olevat väestöryhmät, mm. vammaiset. Tähän liittyen tulee koota kansallisella tasolla tietoa nykyisten toimenpiteiden vaikutuksista kohderyhmiin ja varmistaa, että toimenpiteet vastaavat saavutettavuudeltaan, kestoaltaan ja toteutukseltaan oppijoiden erityistarpeita. Tulee siis työskennellä kumppanuusperiaatteella päättäjien, eri organisaatioiden ja suoraan potentiaalisten tuensaajien parissa toimivien järjestöjen kanssa. Osa tällaisista järjestöistä on varsin pieniä, mikä estää niitä saamasta EU-tukea. Olisikin löydettävä ratkaisuja, joiden ansiosta niiden on helpompi saada kyseisenlaista rahoitustukea.

5. Ehdotus taitotakuun perustamisesta

5.1 ETSK uskoo, että ehdotetulla taitotakuulla voi olla kouriintuntuvaa merkitystä vain, jos nuorisotakuun toteutuksesta otetaan opiksi (eli pyritään välttämään päällekkäisyyksiä ja varmistamaan johdonmukaisuus). Taitotakuun yhteydessä olisi erityisesti pyrittävä ripeämpään toteutukseen, sovellettava yhdennettyä lähestymistapaa ja tarjottava lisäksi sosiaalipalveluja, suhtauduttava avoimemmin kumppanuuksiin yritysten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa sekä oltava joustavampi sellaisten palvelunkäyttäjien huomioon ottamiseksi, joilla on erityisiä integrointitarpeita. On olennaisen tärkeää, että taitotakuuta pidetään lisäarvoa tuovana interventiotoimenpiteenä eikä pelkästään työpaikkojen luomiseen tähtäävänä toimenpiteenä.

5.2 Komitea on tuonut jo aiemmin esille⁽¹¹⁾, että osaamista kehitetään digitaaliaikakaudella ympäristössä, joka muuttuu nopeasti ja joskus radikaalistikin ja jossa liiketoimintamallit saattavat mullistua täysin. Osa digitalisaation työllisyysvaikutuksista on jo näkyvissä, mutta eri arvioiden mukaan digitaalitekniikka saattaa korvata seuraavien 20 vuoden kuluessa suurin piirtein puolet nykyisistä keskitason ammattitaitoa vaativista työpaikoista ja työntekijät tarvitsevat tulevaisuudessa osaamisen laajaa uudistamista viiden vuoden välein⁽¹²⁾. Näin ollen on mitä tärkeintä nähdä uudelleen koulutus ja elinikäinen oppiminen jatkuvina haasteina ja käydä tiivistä vuoropuhelua yritysten, työmarkkinaosapuolten ja sidosryhmien kanssa. ETSK vaatii etsimään uusia ratkaisuja, jotta taitojen ripeän kehityksen varmistamiseksi tarvittavaa rahoitusta voidaan lisätä esimerkiksi julkisten ja yksityisten investointien kautta. Olisi myös tarkasteltava eräissä EU:n jäsenvaltioissa käytössä olevia keinoja, kuten palkallisesta opintovapaasta sopimista työehtosopimuksissa.

⁽¹⁰⁾ ”Sosiaalisen vuoropuhelun elvyttäminen”, Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltion, Euroopan komission ja eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten lausuma, 27. kesäkuuta 2016.

⁽¹¹⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Digitalisoinnin vaikutukset palvelualoihin ja työllisyyteen” (EUVL C 13, 15.1.2016, s. 161).

⁽¹²⁾ Ks. esimerkiksi Bowles, J. The computerisation of European jobs. Who will win and who will lose from the impact of new technology onto old areas of employment?, 2014; Frey, C. M., Osborne, M., The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?, 2013; Pajarinen, M., Rouvinen, P., Ekeland, A., Computerization Threatens One-Third of Finnish and Norwegian Employment, ETLA, 2015.

5.3 ETSK katsookin, että pelkkä yksilöiden auttaminen hankkimaan tietyt vähimmäistaidot ei riitä ja että on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että taitotakuusta muotoutuu varma väylä, jonka kautta ihmiset voivat kehittää osaamistaan ja saavuttaa siinä mahdollisimman korkean tason. Taitotakuulla ei pitäisi pyrkiä pelkkään perustaitojen kehittämiseen vaan mahdollistaa myös korkeamman pätevyystason ja laajemman osaamisen tavoittelu. Muuten kyseiset henkilöt – etenkin naiset⁽¹³⁾ ja ikäihmiset – jäävät loukkuun työttömiksi tai vaatimatonta taitotasoa kysyviin ammatteihin, joiden määrä vähenee digitalisoituvassa maailmassa vähenemistään.

5.4 Samanaikaisesti on tärkeää tiedostaa, että pelkästään yksilöiden taitoja parantamalla ei voida päästä toivottuihin työllistettävyysvaikutuksiin, ellei tukena olevia, toisiinsa tiiviisti liittyviä sosiaali-, talous- ja tasa-arvopolitiikkoja edistetä niin ikään nykyisestä. Tällä tarkoitetaan erityisesti seuraaviin asioihin liittyviä toimintalinjoja: työ- ja yksityiselämän tasapainon mahdollistavat palvelut, yrittäjyyden edistäminen, vaikeuksissa oleville yksinhuoltajille tarjotut tukipalvelut, laadukkaiden, ulottuvilla olevien ja kohtuuhintaisten täysipäiväisten lastenhoitopalvelujen tarjonta yhtenä keskeisenä tekijänä, jolla sekä naisia että miehiä kannustetaan osallistumaan työmarkkinoille, asianmukaisten hoivapalvelujen saatavuus ikääntyvälle väestölle jne.⁽¹⁴⁾

5.5 ETSK korostaa työmarkkinaosapuolten ja niiden toteuttamien toimien⁽¹⁵⁾ keskeistä merkitystä osaamisen parantamisessa ja toimintapolitiikan kehittämisessä. Komitea katsoo myös, että asianomaisten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden roolia olisi tehtävä paremmin tunnetuksi, sillä niillä on laajaa kokemusta työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden taitojen kehittämisestä. Kyseisillä ryhmillä on yleensä matalampi koulutustaso ja heikommat yhteydet muihin osaamista tarjoaviin tahoihin, esimerkiksi julkisiin työvoimapalveluihin ja virallisen koulutuksen tarjoajiin. Lisäksi koska voittoa tavoittelemattomat työelämään sopeuttamiseen liittyvien palvelujen tarjoajat kokoavat yhteen monenlaisia palvelujen käyttäjiä, joilla on toisinaan hyvin moninaisia tarpeita, kansalaisyhteiskunnan organisaatioilla on valmiudet räätälöityyn koulutustarjontaan, joka on yksi taitotakuun kolmesta pilarista. Koska matalan koulutustason omaavat ihmiset ovat taitotakuun pääkohderyhmä, kansalaisyhteiskunnan organisaatioille olisi tunnustettava asema yhtenä täytäntöönpanoprosessin avaintoimijoista.

5.6 ETSK katsoo, että pätevyysien hankkimiseen sekä toisen mahdollisuuden koulutukseen ja taitojen parantamisohjelmiin liittyvät tehtävät ja velvollisuudet pitäisi jakaa valtion, yritysten, oppijoiden ja koulutuksen tarjoajien kesken ja että toiminnan olisi perustuttava hedelmälliseen yhteistyöhön. Kannustimista, joita tarvitaan, jotta työnantajat ja työntekijät hyväksyvät ja omaksuvat taitojen parantamiseen liittyvät tehtävänsä ja velvollisuutensa, ei ole kuitenkaan vielä selvyttä.

6. Ehdotus eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tarkistamisesta

6.1 ETSK katsoo, että eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) jatkokehittämisessä pitäisi keskittyä jäsenvaltioiden, työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien välisen yhteistyön tehostamiseen. Näin vahvistettaisiin keskinäistä luottamusta tutkintojen viitekehyksiin ja koulutuksen laatujärjestelmiin. On tärkeää pitää elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti mielessä, että taitojen ja tutkintojen tunnustamisella on merkitystä työmarkkinoiden lisäksi myös jatkokoulutuksen kannalta. Virallisten tutkintojen yhteydessä on pystyttävä validoimaan epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankitut taidot, erityisesti monialaiset taidot. Kyse on vain siitä, että tietämys on hankittu erilaisten, joustavampien oppimisväylien kautta; oppimistuloksia ja pätevyksiä koskevien kehysten peruseriaatteet antavat tälle vankan pohjan.

6.2 On syytä panna merkille, että eurooppalainen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokittelu (ESCO) tarjoaa kyllä runsaasti mahdollisuuksia mutta on edelleen vasta kehitteillä ja herättää epävarmuutta jäsenvaltioiden keskuudessa. ESCO:n avulla pitäisi edistää EQF:n kehittämistä ja käyttöä, mutta luokittelusta voidaan saada hyötyä vasta sen jälkeen, kun siihen liittyvät viittausprosessit on saatettu päätökseen.

6.3 Komitea on samaa mieltä siitä, että erilaisten tutkintojen ymmärrettävyyttä ja vertailukelpoisuutta tulee parantaa. Ehdotetun tarkistuksen kohdentaminen nimenomaan EQF:n avoimuuden ja johdonmukaisuuden parantamiseen on erittäin tervetullutta. On kuitenkin ratkaisevan tärkeää varmistaa, etteivät pyrkimykset parantaa eurooppalaista tutkintojen viitekehystä johda liian suureen taakkaan tai byrokraatiaan.

⁽¹³⁾ Euroopan komission etenemissuunnitelma New start to address the challenges of work-life balance faced by working families, elokuu 2015.

⁽¹⁴⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Naisten työllisyys ja talouskasvu" (EUVL C 341, 21.11.2013, s. 6).

⁽¹⁵⁾ Euroopan tason työmarkkinaosapuolten yhteiset toimet, joissa keskitytään ammatilliseen ja etenkin oppisopimuskoulutukseen ja investointeihin perus- ja ammattikoulutukseen ja joiden avulla pyritään puuttamaan koulunkäynnin keskeyttämisasteeseen ja saavuttamaan parempia oppimistuloksia.

6.4 ETSK korostaa, että epävirallisen ja arkioppimisen kehittämisessä – erityisesti korkean osaamistason saavuttamiseksi – siten, että ne voidaan niveltää olemassa oleviin virallisiin koulutusjärjestelmiin esteittä ja kaikille asianomaisille sidosryhmille hyväksyttävällä tavalla, on vielä paljon tehtävää. Tällainen integrointi on toistaiseksi vielä hyvin vähäistä, koska yhteisesti hyväksytyjä vastaavuusmääritelmiä ei ole, luottamus toisten maiden tutkintoviitekehyksiin on heikkoa ja kansallisten tutkintojen viitekehysten ja EQF:n välisiä viittauksia tehdään hyvin erilaisissa määrin.

6.5 ETSK kehottaa lisäksi johdonmukaistamaan tutkintoihin liittyviä EU:n välineitä: eurooppalaista tutkintojen viitekehystä (EQF), ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaista siirtojärjestelmää (ECVET) ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaista viitekehystä (EQAVET).

7. Ehdotus Europass-puitteiden tarkistamisesta

7.1 ETSK ilmaisee vahvan tukensa uusille Europass-puitteille – erityisesti sille, että Europass muutetaan asiakirjapohjaisesta järjestelystä palvelupohjaiseksi alustaksi.

7.2 Komitean mielestä avoimuuden, käytettävyyden, esteettömyyden ja tehokkuuden pitäisi olla keskeisellä sijalla luotaessa EU:n laajuista alustaa, jonka kautta yksittäiset henkilöt voivat käyttää monenlaisia palveluita. On ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että vammaiset voivat hyödyntää uusia Europass-puitteita esteettömästi. On myös tärkeää ottaa huomioon tiedon saatavuus fyysisessä ympäristössä, sillä eräät vammat vaikuttavat kykyyn käyttää tietotekniikkaa ja tällaisissa tapauksissa tarjolla tulisi olla yhteyspisteitä ja muita vaihtoehtoisia keinoja.

7.3 ETSK suhtautuu kuitenkin epäilevästi siihen, onko oikein rahoittaa taitoihin ja tutkintoihin liittyvien verkkopalvelujen kehittämistä aluksi Erasmus+-ohjelman varoista, arvioiden mukaan 2 500 000 eurolla. Komitea kehottaa lisäksi komissiota arvioimaan talousarviovaikutukset uudelleen ja realistisemmin, sillä jäsenvaltioille koituu taloudellisia vaikutuksia, koska tietoa on koottava enemmän ja jäsenvaltioiden on siksi parannettava tietojen toimittamisvälineitään ja -kanaviaan.

7.4 Komitea pitää myös tärkeänä arvioida uusien Europass-puitteiden yleisön käyttöön saattamisesta aiheutuvia talousarviovaikutuksia, sillä uusien puitteiden menestys riippuu pitkälti paitsi palvelujen laadun ja määrän yleisestä kasvusta myös siitä, että niille saadaan selvästi enemmän käyttäjiä.

Bryssel 22. helmikuuta 2017.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

LIITE

Esimerkkejä aiheeseen liittyvistä ETSK:n lausunnoista

- SOC/555 — Korkeatasoista koulutusta kaikille, (2017)
  - SOC/552 — Erasmus+-ohjelman väliarviointi, valmisteilla (2017)
  - SOC/524 — Aktiiviset yliopistot Euroopan kehittäjinä, 2015
  - SOC/523 — Kansallisten kaksiosaisten ammattikoulutusjärjestelmien tulosten parantaminen, 2015
  - SOC/521 — Epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankittujen taitojen ja pätevyyden validointi – järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan konkreettinen panos, 2015
  - SOC/518 — Luovuuden, yrittäjyyden ja liikkuvuuden edistäminen koulutuksella, 2015
  - CCM/136 — Digitalisoinnin vaikutukset palvelualoihin ja työllisyyteen, 2015
  - SOC/502 — Naiset ja tiede, 2014
  - SOC/499 — Harjoittelun laatuvaatimukset, 2014
  - SOC/493 — Avoin koulutus, 2014
  - CCM/118 — Nuorten työllistettävyys – Koulutuksen mukauttaminen elinkeinoelämän tarpeisiin tiukan säästöpolitiikan vallitessa, 2014
  - SOC/486 — Naisten työllisyys ja talouskasvu, 2013
  - SOC/476 — Koulutuksen uudelleenajattelu, 2013
  - INT/679 — Yrittäjyys 2020 -toimintasuunnitelma, 2013
  - SOC/469 — Elinkeinoelämän rooli EU:n koulutuksessa, 2013
  - SOC/446 — Naisyrittäjät, 2012
  - SOC/439 — Nuoret vammaiset, 2012
  - SOC/438 — Yhteinen Erasmus, 2012
  - SOC/431 — EU:n politiikka ja vapaaehtoistyö, 2012
  - SOC/429 — Korkeakoulutuksen nykyaikaistaminen Euroopassa, 2012
  - SOC/421 — Nuorten työllisyys, ammattipätevyys ja liikkuvuus, 2012
  - SOC/409 — Korkea-asteen ammatillisen koulutuksen vetovoiman parantaminen, 2012
  - SOC/404 — Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma, 2011
-